

Ptaki Polski

Podglądanie ptaków to wspaniały pretekst do poznawania polskiej przyrody. Można to robić zarówno w ogrodzie czy na osiedlu jak i podczas długich, wakacyjnych wycieczek. Ptaki zwracają na siebie uwagę zarówno barwą, głosem jak i swym wszędobylskim zachowaniem. Lektura niniejszej książki pozwoli poznać jeszcze bardziej naszych skrzydlatych braci, ich zachowania i zwyczaje. Autor przedstawia wiele informacji na temat identyfikacji ptaków. Uwagę przykuwają szczególnie niewiarygodne ciekawostki o ptakach oraz osobiste doświadczenia autora, które są szeroko opisywane. Książka ta pozwala zarówno rozpocząć przygodę z ornitologią jak i przekazać bardziej doświadczonym osobom wiele pożytecznych treści. Zamieszczona na końcu książki galeria autorska wspaniale ukazuje przyrodniczy dorobek fotograficzny autora.

www.foto-kubicki.pl

Cena detaliczna
29,99 zł
(w tym 5% VAT)

WYDAWNICTWO
ALBATROS

Michał Kubicki

Michał Kubicki

Ptaki Polski

Bogate w zdjęcia opowieści o ptakach

Ptaki Polski

WYDAWNICTWO
ALBATROS

Michał Kubicki

Ptaki Polski

Bogate w zdjęcia opowieści o ptakach

Spis treści

1. Wstęp.....	6
2. Systematyka ptaków.....	18
3. Identyfikacja ptaków.....	24
4. Ptaki i ludzie.....	30
5. Obserwacje ptaków.....	37
6. Fotografia ptaków.....	44
7. Badania nad ptakami.....	54
8. Życie i zwyczaje ptaków.....	59
9. Ptasie ciekawostki.....	63
10. Galeria autorska.....	71
11. Postłowie.....	90

Tekst i zdjęcia:
Michał Kubicki

Projekt graficzny:
Michał Kubicki
Copyright © Michał Kubicki, Łódź 2021
Wszelkie prawa zastrzeżone.

Wydawnictwo Albatros
ul. Hlonda 2a/25
02-972 Warszawa
biuro@wydawnictwoalbatros.com
(22) 251 22 72

ISBN 987-23-3445-23-1
Wydanie pierwsze

O Autorze

Nazywam się Michał Kubicki, urodziłem się w Łodzi, w 1999 r. Jestem fotografem i miłośnikiem polskiej przyrody, szczególnie ptaków. Ornitologiem, obserwatorem, badaczem i fanem awifauny, szczególnie polskiej. Ptakami interesuje się od dzieciństwa. Moja pasja rozpoczęła się zupełnym przypadkiem. Prywatnie zajmuję się także fotografią oraz grafiką komercyjną, prowadzę własną firmę. Zdjęcia ptaków robię z czystej pasji, nie czerpię z tego tytułu żadnych zysków. Mam sprzęt fotograficzny, który wystarcza do podstawowego fotografowania ptaków. Fotografować ptaki jeżdżę niestety dość rzadko, gdyż praca i inne obowiązki mi nie pozwalają na częstsze wizyty w ptasich miejscach.

▲ To ja – Michał Kubicki, podczas uprawiania mojego hobby – fotografowania ptaków. Zdjęcie to zostało wykonane podczas pobytu w jednym z moich ulubionych miejsc na ptaki – stawy rybne w pobliżu Łodzi. Regularne wizyty w niekoniecznie dużych i znanych ptasich ostojach często dają lepszy efekt jeśli chodzi o listę widzianych gatunków jak i lepsze zdjęcia, niż sporadyczne odwiedzanie wielkich i znanych ptasich miejsc.

▲ Dobre ukrycie fotografa przyrody to podstawa! Bez tego ptaki po prostu będziemy mieli dużo dalej, a co za tym idzie – nasze zdjęcia będą po prostu gorsze. To zdjęcie „od kuchni” przedstawia fotografa robiącego właśnie zdjęcia szablodziobowi, jednemu z bardzo rzadkich ptaków przelotnych i wyjątkowo lągowych w Polsce.

▲ Sowy to jedne z moich ulubionych ptaków. Skryte, trudne do sfotografowania. Ale gdy już się ją zauważy, serce zaczyna bić szybciej!

1. Wstęp

WPROWADZENIE

Świat ptaków jest niezwykle różnorodny i ciekawy, dlatego warto przyjrzeć mu się bliżej, w czym pomoże lektura tej książki. Ptaki możemy poznawać nawet wtedy, gdy nie mamy czasu na wybieranie się w dalsze podróże, albowiem zawsze znajdzie się takie miejsce w pobliżu naszego domu, gdzie będziemy mieli ptaki „na wyciągnięcie ręki”. Stworzenia te występują licznie w naszym kraju. Ornitologowie odnotowali już prawie 500 różnych gatunków ptaków występujących na terenie naszego kraju. Ptaki to niesamowite stworzenia otaczające człowieka. Ich zachowania i zwyczaje od zarania dziejów fascynowały ludzkość. Szczególnie interesująca jest ich zdolność do lotu – często na bardzo dalekie odległości. Lektura niniejszej książki przeprowadzi czytelnika przez wiele działów, w których szczegółowo zostaną omówione różne aspekty dotyczące życia naszej skrzydlatej braci. Liczne fotografie autorstwa Michała Kubickiego ukażą bardzo wiele gatunków ptaków występujących w naszym kraju w ich naturalnych środowiskach. Galeria autorska znajdująca się na końcu książki zawiera dodatkowe zdjęcia tych wspaniałych stworzeń.

▼ Jeden z najpiękniej upierzonych ptaków Polski – mandarynka. Jest to jednak kaczka pochodząca z Chin, a pojawiła się u nas jako dziko żyjąca w wyniku m.in. ucieczek z hodowli.

▲ Młody dzięcioł duży czekający na posiłek od mamy.

We wstępie postaram się omówić i wyjaśnić najważniejsze aspekty ptasiego życia, które później szczegółowo zostaną wyjaśnione i opisane w kolejnych rozdziałach tejże książki. Zdjęcia wykorzystane w niniejszej książce są mojego autorstwa. Starłem się przedstawić jak największą różnorodność ptaków, a także w podpisach pod zdjęciami zwracać uwagę na najważniejsze aspekty. Na końcu książki znajduje się dodatkowo moja autorska galeria fotografii ptaków, w której także opisuję moje własne historie i doświadczenia w tej dziedzinie.

Zapraszam do lektury!

▲ Pierwiosnek. Gdyby nie dobrze widoczny czarny kolor nóg, bardzo łatwo byłoby go pomylić z piecuszkiem. Te dwa gatunki różni jeszcze głos.

W Polsce odnotowano prawie 500 gatunków ptaków, a na całym świecie około 9 tysięcy. Możemy więc zdać sobie sprawę, jak prawdopodobnie małą częścią tej ptasiej różnorodności poznaliśmy do tej pory.

Identyfikacja ptaków nie zawsze jest łatwa – niektóre gatunki są do siebie bardzo podobne i trudno jednoznacznie określić, z którym z nich mamy do czynienia. Gdy nie jesteśmy pewni, jakiego ptaka widzieliśmy, lub mamy na zdjęciu, możemy skorzystać np. z forów internetowych, czy grup, w których doświadczeni ornitolodzy mogą pomóc nam w identyfikacji.

Ubarwienie ptaków jest bardzo różne, od niepozornego do bardzo jaskrawego. Gdy występuje dymorfizm płciowy (różnica w wyglądzie między samicą i samcem),

to zwykle samiec ma bardziej wyraziste, kolorowe upierzenie. U wielu gatunków występuje dymorfizm sezonowy (różnica w wyglądzie danego osobnika latem i zimą). W takich przypadkach zwykle obie płcie zmieniają upierzenie w ciągu roku. Ptaki jednego gatunku różnią się także wyglądem w zależności od wieku – tą cechę nazywamy dymorfizmem wiekowym. Widzimy więc, że nawet pośród jednego gatunku występuje często duża zmienność w wyglądzie, co tym bardziej utrudnia kwestię jednoznacznej identyfikacji. Widząc więc nowego ptaka (a nie posiadając aparatu fotograficznego) spróbujmy narysować jego szkic, uwzględniając jak najwięcej szczegółów. Dobrze jest też zapisywać wszystkie

WARTO WIEDZIEĆ

Ptaki drapieżne najczęściej obserwujemy w locie, i to właśnie tylko po sylwetce ptaka często jesteśmy zmuszeni go zidentyfikować. Powyższa grafika pięknie ilustruje podstawowe różnice w wyglądzie różnych gatunków. Należy jednak uważać, gdyż w locie ptaki potrafią w różny sposób układać skrzydła i ogon, co może nas doprowadzić do błędnych wniosków.

▲ Sylwetka błotniaka stawowego w locie jest dość charakterystyczna.

zauważone cechy osobnika, ponieważ – jak wiadomo – nasza pamięć jest zawodna, tym bardziej jeśli zaobserwujemy dużo różnych gatunków ptaków

To samo dotyczy się odgłosów wydawanych przez ptaki – możliwie jak najdokładniej

▲ Nawet ptaki, dla których głos nie jest czymś bardzo istotnym, często zdradzają nim swoją obecność. To nieoceniona korzyść dla obserwatora!

starajmy się je zapisać. Sprawa jest dużo łatwiejsza, jeśli posiadamy aparat – możemy nim nagrać zachowanie, wydawane głosy, jak również zrobić zdjęcie danemu osobnikowi.

Ważnym elementem przy identyfikacji jest znajomość zachowania ptaków, ich głosów i siedlisk.

Odgłosy ptaków możemy podzielić na kilka grup: śpiew (zazwyczaj tylko samiec), głos wabiący, ostrzegający, porozumiewawczy oraz wydawany w locie.

Większość ptaków umie latać. W Polsce nie odnotowano jeszcze ptaka nielota. Lot dzielimy na kilka rodzajów: trzepoczący (machanie skrzydłami bez przerwy), falisty (machanie skrzydłami przerywane krótkim opadaniem w dół ze złożonymi skrzydłami), szybujący (ptak unosi się na prądach powietrznych, rzadko macha skrzydłami) i mieszany.

Ptaki wędrowne gniazdujące w Polsce zwykle zimują w Afryce, choć są i takie, które wykonują krótki przelot na południe Europy. Osobniki zazwyczaj zbierają się w stada na czas przelotu oraz zimowania. To samo robią ptaki pozostające u nas na zimę. Zbiór wszystkich tych cech, nawet bez wyglądu ptaka, może nam bardzo pomóc w ostetecznej identyfikacji danego gatunku ptaka.

POMOC PTAKOM

Wiele ptaków zimujących w Polsce przylatuje do karmników. Najlepiej sypać do nich jako karmę słonecznik, ponieważ jest lubiany przez wiele gatunków (sikory, łuszczeniaki, drozdowate). Dobrym sposobem na zwabienie do naszego karmnika dzięciołów jest wykładanie smalcu, lubianego także przez sikory, szpaki i drozdy. Do „ptasiej stołówki” możemy wsypywać wszystkie rodzaje nasion oraz ziaren jakiegokolwiek nam przyjdą do głowy – ptaki to mądre zwierzęta i zawsze wybiorą sobie to co będzie im smakować. Nie wolno jednak karmić ptaków chlebem oraz solonym smalcem i taką słoniną! Wywołuje to bowiem u naszych skrzydlatych przyjaciół poważną chorobę – kwasicę, a solone pokarmy prowadzą do śmierci wskutek zaburzenia gospodarki wodnej ptaka.

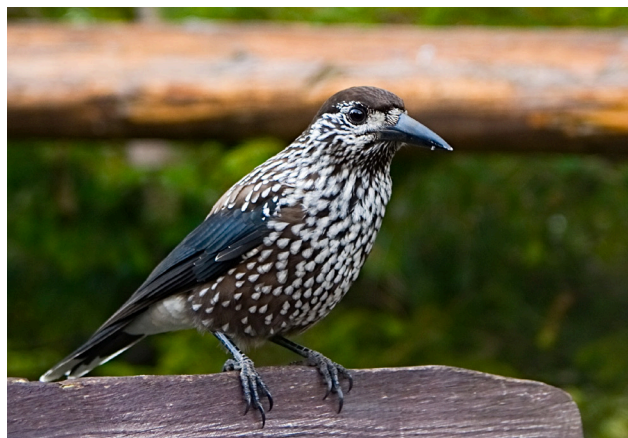
Oprócz dokarmiania ptaków zimą, możemy pomagać im także przez wywieszanie budki lęgowej. Budki muszą być starannie przygotowane, aby nie ułatwiać drapieżnikom dostania się do środka. Nie powinno się także mocować kołka przy otworach wlotowych. Wewnątrz należy umocować kilka poprzecznych belek, aby rodzice młodych ptaków nie zeskakiwały z otworu bezpośrednio na lęg.

▼ Sikory bogatki to jeden z gatunków najczęściej zasiedlających wywieszane przez człowieka budki lęgowe.

Przód skrzynki powinien składać się z dwóch desek, aby jak najbardziej utrudnić dostanie się do środka drapieżnikom. Frontowa ściana powinna być wyjmowana lub na zawiasach, ponieważ jesienią trzeba oczyścić budkę i przygotować ją dla kolejnych ptaków. Budki lęgowe należy zawieszać pod koniec zimy – najpóźniej do połowy marca. Pospolitymi gatunkami, które zasiedlają budki lęgowe są: sikory, wróble, szpaki oraz muchołówki. Dzięki takim działaniom pomagamy ptakom, a równocześnie mamy kolejną sposobność do podziwiania tych pięknych stworzeń z bliska.

▼ Orzechówka nad Morskim Okiem. Mało brakuje, aby jadła turystom z rąk.

▼ Przydomowe karmniki są świetnym miejscem do bliskiej obserwacji ptaków, a równocześnie w znaczący sposób pomagają im przetrwać zimę.

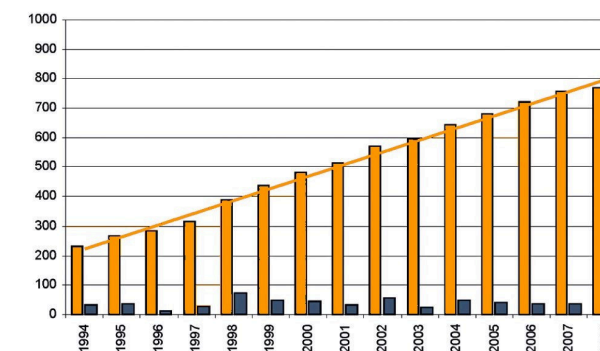
OBRĄCZKOWANIE

Obrączkowanie ptaków jest jedną z ważniejszych metod pozyskiwania informacji na ich temat. Pozwoliło to na odkrycie szlaków migracyjnych poszczególnych gatunków. Obrączkowanie daje także możliwość na określenie wieku, do jakiego dożywają osobniki różnych gatunków. Gdy widzieliśmy ptaka z obrączką (zazwyczaj obrączki zakłada się na nogę ptaka, choć są też obrączki naszyjne i inne) koniecznie trzeba zgłosić to doświadczonym ornitologom.

▲ Łyska z obrozą na szyi. Dzięki takiemu oznakowaniu ptaków, ornitolodzy zgromadzili dużo cennej wiedzy o ptakach.

Najłatwiej zrobić to za pośrednictwem strony: www.ring.stornit.gda.pl. Należy podać tam numer obrączki (jeśli udało się go odczytać – znów przydatny będzie aparat lub ewentualnie lornetka) i wszystkie okoliczności tej obserwacji. Na podanej stronie można również zamieścić zdjęcie ptaka. Dzięki obrączkowaniu, ale także wielu innym działaniom badawczym poświęconym ptakom, dowiedzieliśmy się bardzo wielu rzeczy na temat naszej skrzydlatej braci. Dzięki temu możemy też w odpowiedni sposób pomagać ptakom i dbać o nie, monitorować ich liczebność, chronić gniazda, itd.

▲ Liczebność bielika w Polsce w latach 1994–2008

Dzięki takim działaniom udało się zdecydowanie zwiększyć liczebność niektórych gatunków ptaków w naszym kraju, które niegdyś były na skraju wyginięcia. Dobrym przykładem jest tu bielik, który dzięki aktywnym działaniom ornitologów od wielu lat regularnie zwiększa swoją liczebność, co bardzo dobrze ilustruje powyższy wykres. W przypadku bielika ważnym aspektem jego ochrony jest także czynna ochrona jego gniazd. Obowiązuje bowiem strefa ochronna wokół nich, do której nie wolno wchodzić, aby zapewnić tym wspaniałym ptakom spokój podczas najważniejszego okresu rozrodu.

▲ Ptasia różnorodność jest niesamowita. To raniuszek, mały ptak z bardzo długim ogonem. Nawet takim ptakom są czasem zakładane na nogi metalowe obrączki, jednakże ich odczytanie bez złapania ptaka jest praktycznie niemożliwe.

ZBLIŻYĆ SIĘ DO PTAKÓW

Mówiąc o podchodzeniu do ptaków, chciałbym powiedzieć, że zdecydowanie najlepszą metodą jest pozostawanie w czatowni w ukryciu i czekanie na nie. Daje to najlepsze skutki. Jednak z doświadczenia wiem, że jest to zadanie dla bardzo cierpliwych i mających dużo czasu fotografów. W przeciwnym wypadku trzeba uprawiać tzw. „wędrorny birdwatching”. Tu trzeba uważać, aby nie wyptosić modela – ptaki z natury boją się człowieka i raczej unikają jego obecności. Należy też zaznaczyć, że ptaki np. dużo mniej boją się ludzi w samochodach, niż człowieka bez żadnego ukrycia. Przy podchodzeniu należy się jak najmniej skradać i czaić, wręcz przeciwnie – starać się być naturalnym. Dobrze jest też ukucnąć lub przyczołgać się, bo wtedy ptaki się mniej nas będą bały. Jeśli fotografujemy z czatowni, to „buda” powinna oczywiście być usytuowana w odpowiednim miejscu – musimy to dobrze przemyśleć. Przede wszystkim musi zostać umieszczona w miejscu obfitującym w ptaki. Nie może być także sytuacji, że okaże się, że wszystkie zdjęcia będziemy musieli wykonywać po słońce lub też na niezbyt ciekawym tle. Warto więc wcześniej zadbać o te wszystkie aspekty.

Z DOŚWIADCZEŃ AUTORA

Ptaki przyzwyczajają się do naturalnej obecności człowieka. Dobrym przykładem mogą być myszołowy polujące przy autostradach czy ruchliwych drogach. Jednak gdy tylko spróbujemy zwolnić i zatrzymać się przy ptaku, nawet nie wysiadając z samochodu, ptak najpewniej szybko odleci.

▲ Wszędobyłskie mewy czasem dadzą się obserwować praktycznie na wyciągnięcie ręki.

Buda musi również przypominać obiekty z otoczenia, nie może się zbyt wyróżniać. Powinna mieć możliwość fotografowania w wielu kierunkach. Dobrze, jeśli namiot będzie posiadał otwory nie tylko na obiektyw, aby móc też wyjrzeć gołym okiem. Uwaga! Zwykle dbamy, aby ukrycie było najlepiej zamaskowane z przodu, pomijając tył. Nie należy tak robić, ponieważ, szczególnie przy fotografowaniu ze światłem (co jest najczęstsze), ptaki będą widziały ukrycie rozświetlone od tyłu przez promienie słoneczne. Zdecydowanie lepiej jest dobrze osłonić tył „budy”, ponieważ nawet, jeśli przередniej ściany praktycznie by nie było, to ptaki nas nie zauważą, bo nie będziemy rozświetleni. Oczywiście przód też należy odpowiednio ukryć, aby ptaki zmniejszyły dystans, ale i tak tył jest ważniejszy. Oprócz ukryć wykonanych ze sztucznych materiałów są też zrobione z naturalnych. Pozostaje więc w inwencji fotografa, jak wykona ukrycie przed ptakami i na ile będzie ono skuteczne.

Warto również wspomnieć o przywabianiu ptaków przed obiektyw. Najłatwiej jest to wykonać poprzez karmniki, lub inne miejsca, w których wykładamy dla ptaków jedzenie. Ptaki bardzo chętnie do takich miejsc przylatują.

Karmniki zostały już omówione wcześniej, dlatego chciałbym przybliżyć drugą popularną metodę przyciągania ptaków jedzeniem. Jest to nęcisko, czyli miejsce, w którym zimą wykładamy mięso dla ptaków drapieżnych i krukowatych. Należy szczególnie pamiętać, że mięso nie może być niewiadomego pochodzenia, zatrute, zepsute, itp. Lepiej jest tę metodę wykorzystywać u schyłku zimy, ponieważ mięso nie będzie tak szybko zamarzać, a ptaków będzie więcej, bo dołączą również te przelotne. Należy pamiętać też, że fotografie ptaków siedzących na górze mięsa nie są dobrze odbierane. Należy zdjęcia wykonywać obok, tak, aby samego mięsa nie było aż tak widać. Dobrze też mięso podzielić nieco na kawałki.

► Ta czubatka dała się tak sfotografować, ponieważ została przywabiona wyemitowanym sztucznie głosem jej rywala.

▼ Czaple białe są zwykle bardzo płochliwe. Uciekają już z odległości ok. 100 metrów. Ten osobnik jednak dał podejść się znacznie bliżej.

ŻYCIE PTAKÓW

Ptasia różnorodność jest na tyle duża, że ciężko mówić o ptasim życiu jako o jednym zagadnieniu. Najłatwiej byłoby opowiadać osobno o każdym gatunku, ale nie jest to atlas ptaków aby to robić. Zajmiemy się więc najciekawszymi aspektami ptasiego życia. Szczegółowo ptasie zwyczaje i zachowania zostaną omówione w dedykowanym rozdziale niniejszej książki. Teraz postaram się jednak zwrócić uwagę na to, co od razu rzuca się na myśl, gdy mówimy o ptasich zachowaniach.

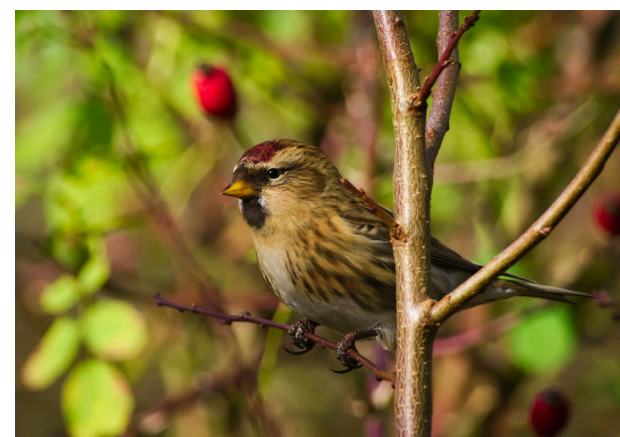

▲ Młody kormoran w typowej dla swojego gatunku pozie – podczas charakterystycznego suszenia skrzydeł.

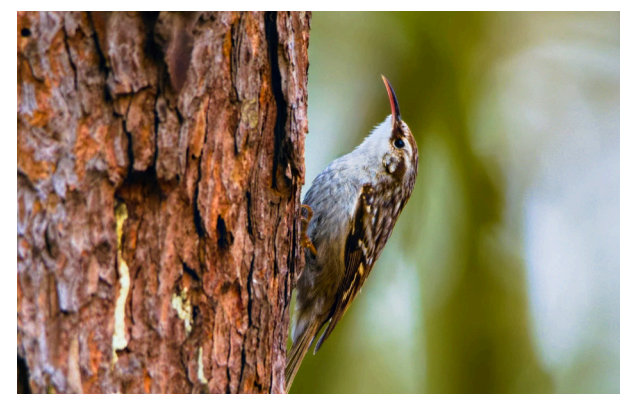
▼ Śpiewający samiec jednego z najmniejszych ptaków Polski – zniczka. W świecie ptaków to właśnie samce są często piękniejsze i wabią partnerki swoimi niesamowitymi śpiewami.

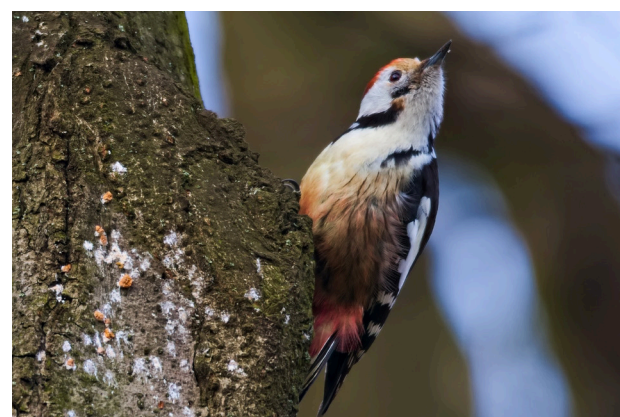
◀ Pióra ptaków to wbrew pozorom majstersztyk natury. Dodatkowo, żadne inne zwierzęta nie potrafią ich tworzyć. Ptakom umożliwiają ich największy skarb – latanie.

▲ Czeczotka to jeden z niewielu gatunków ptaków, które przylatują do Polski na zimę.

▲ Pęczacze niczym dzięcioły poruszają się po pniach drzew w poszukiwaniu owadów. Nie kłują jednak drzew, gdyż mają za słabe dzioby. Wyszukują pożywienia w szczelinach kory.

▲ Dobrze znane i lubiane dzięcioły wstawiają się jako lekarze drzew, gdyż dzięki swojemu mocnemu dziobowi potrafią rozkuwać korę i widywać z wnętrza drzewa robaki, także korniki. Na tym zdjęciu widzimy samca dzięcioła średniego.

Jednym z głównych aspektów ptasiego życia jest latanie. To głównie ono wyróżnia ptaki spośród innych stworzeń na ziemi. Niektóre gatunki odbywają niewiarygodnie podróże tylko w celu zimowania, aby po kilku miesiącach lecieć z powrotem. Inne, np. jerzyki, potrafią w powietrzu spędzać praktycznie całe swoje życie. Od momentu narodzin do pierwszego lęgu, czyli przez około 3 lata, pozostają cały czas w locie. Rekordzistą prędkości lotu jest zapewne sokół wędrowny, który potrafi atakować ofiarę z prędkością nawet 600 km/h¹.

Oprócz skrzydeł i piór, które pozwalają ptakom poruszać się w powietrzu, bardzo ważnym aspektem jest bardzo mała masa ptaków. Dzieje się tak m.in. ze względu na to, że kości ptaków są puste w środku. Wynikiem tego jest to, że ptaki potrafią ważyć zaledwie klikanaście gramów. Są oczywiście i cięższe, np. popularne łabędzie nieme ważą ok. 11 kg. Przez to znacznie ciężiej im latać i robią to zdecydowanie rzadziej niż małe ptaki wróblowe. Są też ptaki nietoty – np. kiwi, które występuje na terenie Nowej Zelandii. W Polsce jednak nie odnotowano jeszcze takiego ptaka.

Poza lataniem i wędrówkami ptaki wyróżniają się na pewno swoimi pięknymi śpiewami, które możemy podziwiać, szczególnie wczesnymi wiosennymi porankami. Oczywiście nie wszystkie gatunki słyną z pięknych głosów, jednakże większość z nich potrafi i po prostu wykorzystuje głos jako sposób komunikacji, wyrażania zaniepokojenia, etc. Głosy wydawane przez ptaki są też nieocenioną pomocą dla ptasiarzy, gdyż w większości przypadków to właśnie głos jest pierwszą oznaką obecności danego gatunku.

Oprócz tych zachowań ptaków możemy znaleźć jeszcze wiele innych. Postaram się je szerzej opisać w dziale poświęconym właśnie życiu ptaków.

¹ Prędkość ta jest różnie podawana w różnych źródłach, niektóre podają właśnie 600 km/h, inne 200-300.

FOTOGRAFIA PTAKÓW

Omówmy teraz fotografię ptaków, czyli jeden z praktycznie nierozłącznych elementów ornitologii. Aby wykonywać dobre zdjęcia naszej skrzydlatej braci należy wyposażyć się w aparat posiadający obiektyw o jak najdłuższej ogniskowej (do fotografii ptaków sensowne minimum to 300mm), niezależnie od tego, czy to jest lustrzanka, czy też zwykły aparat kompaktowy (wtedy jednak dużo częściej posługujemy się pojęciem zoomu, o czym później). Oczywiście to nie jest jedyne kryterium przy zakupie obiektywu czy też aparatu. Inne czynniki omówimy szczegółowo w odpowiednim rozdziale. Fotografia ptaków jest na pewno czasochłonną pracą wymagającą też znacznych środków finansowych, jeśli chcemy robić naprawdę dobre zdjęcia. Dodatkowo, jest praktycznie tylko i wyłącznie pracą dla naszej satysfakcji, gdyż w obecnych, cyfrowych czasach zdjęć ptaków i przyrody jest naprawdę bardzo dużo. Nie ma więc popytu na kolejne zdjęcia.

Oczywiście najlepsze efekty uzyskamy wykorzystując odpowiednie miejsca przygotowane do robienia z niego zdjęć, np. potocznie zwany „buda” namiot, w którym fotograf ukrywa się przed ptakami. Jest to jednak rozwiązanie wymagające dużej cierpliwości i poświęconego czasu, więc spora część ptasiarzy-fotografów uprawia tzw. „wędrowny birdwatching”, czyli spacerując obserwują i fotografują ptaki. Niestety ogromną wadą tej metody jest to, że ptaki są zdecydowanie dalej niż byłyby obserwowane z budy. Łatwiej im bowiem dostrzec wtedy człowieka, nawet zamaskowanego, bo się po prostu porusza.

Niesamowite zdjęcia ptaków najlepszych polskich fotografów zamieszczane są m.in. na stronie www.birdwatching.pl, którą bardzo polecam.

▲ Przy obserwacji i fotografii ptaków niezbędne jest trochę szczęścia. Ten pięknie upierzony zimorodek usiał blisko fotografa, podczas gdy on zajmował się robieniem zdjęć innych ptaków.

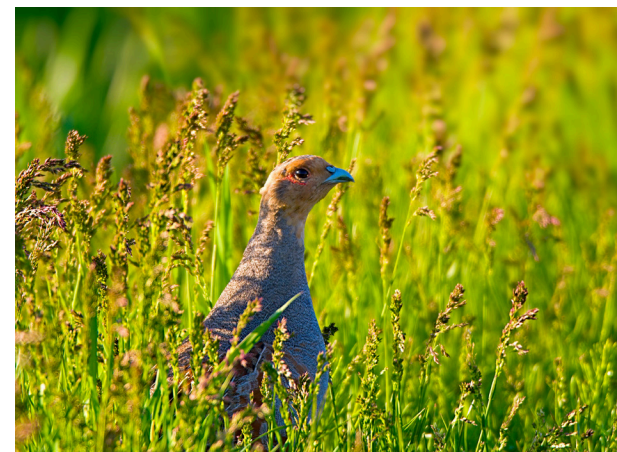

▲ Ptaki potrafią zaskoczyć nawet doświadczonego fotografa przyrody. Tek młody kobczyk został sfotografowany bez użycia przybliżającego obiektywu.

▲ W fotografii bardzo ważnymi elementami są rytm, treści ukryte itd., które bardzo mocno wpływają na ostateczny odbiór zdjęcia. W fotografii ptaków ciężko to osiągnąć, ale gdy się uda – efekt „wow” mamy gwarantowany.

JAK OBSERWOWAĆ PTAKI

▲ Każdy gatunek ptaka ma ściśle określone środowisko, w którym żyje. Kuropatwa to niewątpliwa mieszkanka pól i łąk.

Przed przystąpieniem do poszukiwań danego gatunku ptaka, dobrze jest sprawdzić kiedy i gdzie będzie można go najłatwiej odnaleźć. Świetną pomocą będą tu różne atlasy ptaków, gdzie znajdziemy takie informacje.

▼ Tabela przedstawiająca okresy aktywności wybranych grup ptaków.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przelot gęsi												
Przelot żurawia												
Przelot kaczek												
Toki żurawia												
Toki cietrzewia												
Przelot i gody brodzców												
Toki łabędzi												
Toki perkozów												
Stada noclegowe szpaków												
Jesienny przelot siewkowców												
Jesienny przelot łuszczaków												
Kos i kwiczoł na owocach												
Zimujące czyże i czeczotki												
Nalot jemioluszek												
Gęgawa i żuraw – wodzenie piskląt												
Śpiew wczesnych wróblowych												
Śpiew późnych wróblowych												

WARTO WIEDZIEĆ

Różne gatunki ptaków mogą występować tylko w określonych miejscach w naszym kraju. Warto więc przed próbą odnalezienia danego gatunku ptaka upewnić się w atlasie, czy występuje on na danym terenie. Oczywiście takie mapy są tylko poglądowe, bo nic nie stoi na przeszkodzie że dany gatunek zaobserwujemy na innym terenie.

▲ Przykładowa mapa występowania rzadkiego dzięcioła trójpalczastego w Polsce.